

skerne svarede i desperation med oprettelse af standretter og flere henrettelser af fangne frihedskæmpere. Om morgenen den 29. juni kom meddelelsen om henrettelsen af Hvidsten-gruppen. Og da slog hadet mod tyskerne ud i lys tue. Fabrikker og forretninger lukkede. Alt arbejde standsede. Folk forlod deres hjem og flygtede ud af byen, og den 30. juni var generalstrejken en kendsgerning.

Dødsdømt - men benådet i sidste øjeblik

- Den 27. juni blev dommen over vores gruppe afsagt, fortæller Tulle Fiil. Den blev afsagt ved en krigsret i Dagmarhus, og far, Niels, Peter og fem af de andre blev dødsdømt. Jeg blev også dømt til døden, men i sidste øjeblik blev dommen, uden at jeg vidste det, ændret til livsvarigt tughus. Gerda blev idømt 2 års ungdomsfængsel.

Den 28. fik vi lov til at være sammen med vore mænd i nogle timer. Vi talte mest om mor og om, hvordan det skulle gå hende. Jeg husker også, at Niels sagde:

- Jeg har hørt, at strejken er begyndt. Det betyder knald eller fald for os. Måske bliver tyskerne så bange, at de ikke

tør gøre os noget. Måske bliver de helt desperate.

Før vi sagde farvel, bad far Fadervor med os.

En mors farvel til sin mand og sine børn

Samme aften fik mor lov til at komme ind til mændene i 10 minutter for at sige farvel, og bagefter kom hun ind til os piger. Uden hendes ro og fantastiske viljestyrke havde vi ikke kunnet bære det, der ventede os. Da vagten kom for at hente hende, ejede hun kræfter nok til at vende sig i celledøren og smile.

- Hold hovedet højt, piger! sagde hun. Klokken 23 kom tyskerne og hentede vore mænd. Den 27. om morgenen så vi, at skiltene på deres celledøre var borte, og så vidste vi, hvad der var sket.

Gerda var forstenet af sorg. Jeg magtede ikke at gå ned og vaske gulve, som jeg plejede, men hun gik. Hvid i ansigtet gik hun ned ad trapperne for at gøre sit arbejde som sædvanligt.

Den 30. om morgenen vaskede jeg gulve i en træbarak, hvor post og varer udefra hver dag blev afleveret gennem en luge. Det var os strengt forbudt at tale med nogen, men den dag var jeg ligeglad. Ingenting kunne skræmme mig

frihedskampen.

Da jeg om aftenen kom ind i min celle, gik jeg vanemæssigt hen til vinduet og kikkede over mod Ørstedsværket. Og i det øjeblik var det som om alt, hvad jeg ejede af følelser slog sammen i mig. Jeg græd. For første gang. Tårerne strømmede ned over mine kinder, mens jeg stirrede på kæmpeskrostenene: De røg ikke mere. Ovnene var slukket.

Intet har nogen sinde gjort stærkere indtryk på mig. Ørstedsværkets skorstene tegnede sig denne aften udsletteligt i min erindring som et eneste stort monument over vore dræbte mænd.

To påtrængende mænd besøger Hvidsten kro

Om de begivenheder, der førte frem til de skæbnesvangre dage i juni 1944, fortæller Tulle Fiil:

- Det hele begyndte nøjagtigt et år før vi blev taget. Den 11. marts 1943 kom to mænd ind i skænkestuen og bad om at få en kop kaffe. De opførte sig sært anmassende, syntes jeg, og far, der sad og talte med sin gode ven, doktor Thorup Petersen, blev også irriteret. Idet jeg gik ud i køkkenet, så jeg, at de uden videre afbød far og doktor Thorup i deres samtale, men først nogle dage senere fik mine søskende, min mand og jeg at vide, hvad de havde snakket om. Den ene af mændene var chefen for faldskærmsfolkene i Jylland, som gik under dæknavnet Axel. Han kom for at bede far om hjælp.

- Du kan færdes ubemærket på egnen, Fiil, sagde han. I aftes fik vi nedkastet noget „gods“ i Skråstrup mose, men vi nåede ikke at få det hele med, så derfor må du hente det for os.

Men far tog aldrig en beslutning uden først at have rådført sig med mor. Han gik op i soveverelset, hvor hun lå og hvilede sig, og han fik straks svar:

- Så må du hellere spænde den bette brogede for, sagde hun. Og så var den sag afgjort.

Fra den dag var vores hverdag forvandl.....